

PAR ATBALSTU HIPOTEKĀRAJIEM KREDĪTŅĒMĒJIEM

EURIBOR PIEAUGUMA UN BANKU KONKURENCES APSTĀKĻOS

Latvijas finanšu nozares labās prakses vadlīniju 13. sadaļa nostiprina atbildīgas kreditēšanas principa ievērošanu, kā arī 14.4. punkts paredz, ka **klientiem ir ieteicams iespējami ātri un atklāti ziņot iestādei par izmaiņām savā finanšu stāvoklī, kas var radīt grūtības norēķināties par produktiem vai pakalpojumiem vai laikus segt kredītsaistības.**

Izvērtējot klientu situāciju, bankas arī šādās situācijās var lemt uz laiku vai pat pastāvīgi atcelt vai samazināt kredītņēmēju izmaksas. **Bankas sniedz daudzpusīgu atbalstu plašam kredītņēmēju lokam, tostarp arī maksātspējas grūtībās nonākušajiem kredītņēmējiem**, proti, procentu likmes pārskatīšana, to samazinot, var būt saistīta arī ar banku konkurenci, nevis tikai atbalstu grūtībās nonākušam kredītņēmējam.

Šis dokuments ietver labāko praksi, lai informētu patērētājus. Katra **klienta iesniegumu izskata saskaņā ar tiesību aktiem, bankas noteikto politiku un procedūru, nevis šo dokumentu.** Aprakstītā prakse var atšķirties, mainoties situācijai kopumā, tostarp, ja tiek ieviestas jaunas pieejas. Nekas šajā dokumentā neliedz bankai izvēlēties klienta situācijai visatbilstošāko risinājumu pat tad, ja tas šajā dokumentā nav aprakstīts.

1. Banka, kas piedāvā fiziskām personām hipotekāros kredītus (turpmāk – klients), savā mājaslapā publicē informāciju par to, kā kredītņēmējam rīkoties būtiska ikmēneša maksājumu pieauguma gadījumā:

- 1.1. Swedbank: <https://ej.uz/swedbank-info>
- 1.2. SEB banka: <https://ej.uz/seb-info>
- 1.3. Citadele: <https://ej.uz/citadele-info>
- 1.4. Luminor: <https://ej.uz/luminor-info>
- 1.5. BluOr Bank: <https://ej.uz/BluOr-info>

2. Banka katru situāciju ar kredītņēmēju risina individuāli, ņemot vērā, ka situācijas ir atšķirīgas, tomēr no tām var izdalīt vairākas tipiskākās situācijas:

- 2.1. klients kavē kārtējos maksājumus vai ir droši paredzams, ka ienākumu zuduma vai citu iemeslu dēļ, klients nespēj pildīt kredītsaistības;
- 2.2. klients nekavē kārtējos maksājumus, bet ir augsta varbūtība, ka arī tad, ja klienta ienākumi nav būtiski pasliktinājušies, tomēr tai varētu būt grūtības pildīt kredītsaistības;
- 2.3. klients nekavē kārtējos maksājumus, bet EURIBOR pieauguma dēļ samazina citus savus izdevumus (ienākumu un kredītmaksājumu attiecība pārsniedz 40%, izņemot personām ar augstiem ienākumiem);
- 2.4. klients nekavē kārtējos maksājumus, tomēr ikmēneša maksājumi ir ievērojami pieauguši (piemēram, par 100 EUR mēnesī), un kopējās procentu likmes būtisku daļu veido pašas bankas pievienotā procentu likme (kas noteikta slēdzot līgumu, ievērojot tirgus situāciju tā noslēgšanas laikā), ko piemēro papildus EURIBOR.

3. Atbalsts kredītņēmējam notiek uz klienta iesnieguma pamata. Banka izskata klientu iesniegumus ne ilgāk kā 30 kalendāro dienu laikā, piedāvājot viņu specifiskajai situācijai atbilstošāko risinājumu. Šis termiņš var būt garāks sarežģītu restrukturizāciju gadījumā, kad jāveic nodrošinājuma pārvērtēšana vai bankā saņemts liels līdzīgu iesniegumu skaits.

4. Rīkojoties šī dokumenta 2. punktā minētajās situācijās, banka, ņemot vērā klienta patiesi sniegto informāciju, objektīvi novērtē:

4.1. kāds risinājums ir objektīvi piemērotākais (piemēram, pamatsummas atlikšana, atmaksas termiņa pagarināšana vai procentu likmes samazināšana uz laiku vai pastāvīgi, vai procentu likmes fiksēšana no lielāka pieauguma) konkrētās problēmas risinājumam; ja nepieciešams, arī analizējot iepriekšējos aprēķinus;

4.2. izmantojot iekšējās procedūrās noteiktās metodes novērtē, vai ir radušās vai var rasties grūtības ar kārtējo maksājumu pildīšanu (izņemot gadījumu, kad klients vēršas bankā saskaņā ar 2.4.punktā minēto pārskatīt procentu likmi saskaņā ar tirgus nosacījumiem), vai tomēr šādas grūtības nevar iestāties, un:

4.2.1. nav nosakāmi pretimnākšanas pasākumi, jo klienta ienākumu vai uzkrājumu līmenis, jau esošie līguma nosacījumi acīmredzami neatbilst situācijai, lai pretimnākšana būtu nepieciešama);

4.2.2. ir piemērojami citi risinājumi, kas balstās tirgus principos, piemēram, ir pozitīvas izmaiņas īpašuma vērtībā, kādēļ nosakāmi citi nosacījumi, vai iespējama kāda kredītu apvienošana vai kāds komplicēts restrukturizācijas pasākums;

4.2.3. ir veicami citi pasākumi, jo klienta situācija ir īpaši sarežģīta, tostarp citu kredītsaistību pie citiem kreditoriem dēļ vai nav paredzams, ka klienta maksāspēja atjaunosies.

5. Banka noskaidro, vai klienta grūtības varētu būt saistītas ar vēl citu saistību, tostarp pie citiem kredīta devējiem, esamību, un var klientam lūgt skaidrojumu par citu saistību izpildes gaitu un ietekmi.

6. Izvērtējot atbilstošāko risinājumu, banka vienmēr komunikācijā ar klientu precizē, vai viņa gadījumā paredzētais risinājums saskaņā ar normatīvajiem aktiem paredz kredīta statusa izmaiņu Kredītu reģistrā, kas var pasliktināt viņa kredītvēsturi. Klients var atsaukt savu iesniegumu, ja risinājums viņu neapmierina vai situācija ir mainījusies, vai jebkuru citu apsvērumu dēļ.

7. Banka veic pasākumus ar mērķi uzlabot kredīta kvalitāti, lai nodrošinātu ilgtspējīgu risinājumu kredīta atmaksai un izvairītos no nodrošinājuma pārņemšanas vai pārdošanas.